

ut eos temperantiam doceret, etc., sed duæ causæ jam allegatæ sunt primariæ, seu principales.

P. 2. cur ex quadrupedibus, censeantur immunda quæ non ruminant, vel non dividunt unguam.

R. Abulensis cum quibusdam aliis conatur rationem naturalem hujus aliarumque prohibitionum deprimere ex ipsa temperie animalium. Itaque juxta ipsum prohibentur ea, quæ non dividunt unguam, quia nimis dura et sicca sunt: quæ non ruminant, quia sunt digestionis non ita bonæ: quæ vero unguam habent, eamque dividunt et ruminant, homini alendo congruunt, quia temperatæ sunt complexionis, et ideo illa permittuntur ad esum.

Sed recte observavit Jansenius, in plerisque hoc verum esse, non in omnibus. Sic, v. g., merito vetita sunt reptilia, quia natura venenosa sunt; sic immundæ ciconiæ, quæ serpentes comedunt; sic vespertiones, etc., quæ immundis vescuntur alimentis. Sed quod, v. g., pisces hic vetiti, omnes mali sint nutrimenti, gratis videtur asserere A Lapide: imo pisces qui careant pinnis et squamis, bonitate aliis præcellere, asserit Clem. Alexand. lib. II Strom., cap. 9.

Ratio ergo symbolica in hujusmodi prohibitionibus præcipue spectanda est. Hinc tropologicam in his legibus rationem primario semper spectat S. P. Aug.; unde lib. VI cont. Faust., cap. 7, ita scribit: « Immundum illud animal in lege positum est eo quod non ruminet: non autem hoc ejus vitium, sed natura est. Sunt autem homines qui per hoc animal significantur, immundi proprio vitio, non natura, qui cum libenter audiunt verba sapientiæ, postea omnino de his non cogitant: quod enim utile audieris, vel ab intestino memoriæ, tanquam ad nos cogitationis, recordandi dulcedine revocare, quid est aliud, quam spiritualiter quodammodo ruminare? »

P. 3. quomodo intelligatur id quod dicitur *ŷ. 34*: *Omnis cibus, quem comeditis, si fusa fuerit super eum aqua, immundus erit.*

R. cum S. P. Aug. Q. 37 in Levit.: *Non quæcumque aqua intelligenda est, quæ supervenerit cibo, quæ facit eum immundum: sed ex illo vase quod factum est immundum de morticinis immundis, si forte ipsum vas habuit aquam. Non agi ergo de quacumque aqua, sed de illa quæ immunda est, aut fluit e vase immundo, inde patet, quod sine aqua cibus lixari non possit; quod tamen moris erat etiam in sacrificiis; ut constat ex I Reg. II.*

CAPUT XII.

Decernitur purificatio et oblatio faciendæ puerperæ; nempe agnus in holocaustum, et columbæ pullus vel turtur pro peccato: si non possit offerre agnum, statuitur ut sumat duos turtures, vel duos pullos columbarum.

QUÆSTIO I. — AN LEX PURIFICATIONIS ETIAM COMPREHENDERIT D. VIRGINEM.

Resp. Communis SS. PP. et interpretum (uno excepto Abulensi) est sententia, quod D. Virgo pariens Christum Dominum, hac lege non fuerit comprehensa.

Ratio est, quod ipsa non ex concepto virili semine, sed de Spiritu S. conceperit, qui Christi corpus, ut cum S. Joan. Damasc. docent theologi, ex purissimo, sanguine Virginis Matris efformavit. Unde

Prob. I ex sacro textu; dicitur enim *ŷ. 2*: *Mulier, si suscepto semine pepererit masculum, immunda erit*; id est, si conceperit ordinario modo. Unde, ut testatur Menochius, LXX legunt: *Si fuerit semine in concubitu perfusa*. Atqui D. Virgo non peperit suscepto semine; ergo, etc.

Cum interprete latino consentiunt Hebræi, quem admodum et Lyranus, ac Vatablus, qui omnes vertunt: *Si suscepto semine (scilicet prolifico) peperit*. Ergo D. Virgo, quæ sine suscepto semine peperit, hac lege comprehensa non fuit, neque immunditiam legalem contraxit.

Prob. II. Quia ita docent Origenes Hom. 8 in Levit. S. Basilius in cap. VII Isaia, Chrysost. Hom. de Occursu Dom., Cyrillus lib. II de Fide ad Reginas, Bernardus Serm. de Purificat., alique PP. communiter. Item D. Thom. 3 p. q. 37, art. 4.

Qua in re grave est testimonium S. Cyrilli loco cit. ubi dicit: *Clare patet in quantam impietatem prolabantur Ariani, qui Deiparam Mariam iis sacrificiis, quæ pro puerperis ex lege offerri mos erat, opus habuisse asserunt*. S. autem Bernardus loco cit. existimat quod Moyses pene fuisset blasphemus, si non addidisset: *Si suscepto semine*. Verba ipsius sunt: *Sed quis non advertat in ipso sententiæ hujus initio liberam matrem Domini ab hoc præcepto? Putas enim quia dicturus Moyses mulierem quæ peperisset filium, immundam esse, non timuerit super matrem Domini blasphemiam crimen incurere, et idcirco præmiserit suscepto semine? Alioquin nisi parituram prævidisset sine semine Virginem quæ cæcitas erat de suscepto semine facere mentionem?*

Obj. I. cum Abulensi: Lex purificationis statuitur puerperis, non tam propter seminis susceptionem, quam propter naturalem sanguinis et sordium purificationem, quæ puerperis naturaliter accidit (propter hanc enim, ut patet ex *ŷ. 4*, immundæ censebantur) atqui hæc etiam locum habuisse videntur in D. Virgine; ergo etiam videtur hac lege fuisse comprehensa.

R. min. esse falsam, et contra communem SS. patrum sententiam, qui asserunt partum B. Virginis fuisse purissimum, et omnis sordis expertem. Ita diserte S. Cyprianus, qui serm. de Nativ. scribit, non fuisse opus obstetricæ, sed Christum ex sua matre natum, tanquam fructum ex arbore et radium ex sole. Similiter ex Sophronio in VI Synodo Act. II dicitur: *Partus Virginis fuit incorruptibilis, quia sine fluxu sanguinis, aut simili passione perfectus est*. Alii etiam patres, quos magno numero citat Lorinus in hunc locum, dicunt unanimiter, quod sicut conceptus sine concubitu fuit, ita et partus sine dolore, aliisque incommodis, quæ partum comitari solent: de quibus dum de B. Virgine agitur, melius est venerandum silentium, quam luxuriosa disquisitio, inquit Marius. Hinc S. P. Aug. (vel quisquis est auctor) lib.

de quinque Hæresibus, cap. 5, sic ait: *Stulte, unde sordes in Virgine matre, ubi non est concubitus cum homine patre? Unde sordes in ea, quæ nec concipiendo libidinem, nec pariendo est perpessa laborem?*

Obj. II. Saltem primum fundamentum ex sacro textu desumptum non subsistit; nam in Scriptura semen non semper sumitur pro ipso semine quod est principium prolis, sed sæpe sumitur pro ipsa prole. Sic Gen. XV, 3, Abram dicit ad Deum: *Mihi autem non dedisti semen*. Et in celebri illa promissione ad Abram facta Gen. XII, et repetita ibidem, cap. XVIII et XXII: *In semine tuo* (quod est Christus Dominus, ut ait Apost. ad Galat III) *benedicentur omnes gentes*. Atque ita hic *ŷ. 2*, *suscipere semen* intelligi potest, ut sit idem quod habere prolem, et tunc sensus erit: *Mulier si acceperit, vel potius, si genuerit prolem, eamque masculam, immunda erit*. Et secundum hanc opinionem dicit Jansenius Gandensis in sua *Concordia Evangelica*, cap. 10: *Quod attinet ad verba hujus legis, non fuit ab hac lege Virgo immunis, quod et Lucas ipse satis significare videtur, dum dicit impletos dies purificationis Mariæ secundum legem Moysis: si enim Moyses illis verbis eam a sua lege excepit, quomodo secundum legem dies purificationis impleti sunt? Aliis tamen rationibus ab eadem fuisse intantum, facile probari potest, inquit auctor ille. Hanc expositionem pariter asserunt Oleaster, Cajetanus et alii recentiores hebraizantes.*

R. semen hoc loco Scripturæ pro ipsa prole accipi non posse; alioquin enim bis idem diceretur, essetque tautologia dicendo: *Si genuerit et pepererit, vel: Mulier si suscepta prole prolem genuerit*. Deinde semen non potest accipi pro prole, nisi quatenus prolem facit, ponendo per synecdochen causam pro effectu: proles autem D. Virginis non ex semine virili, sed ex virtute Spiritus S. orta est. Unde etiamsi semen pro prole poneretur, sensus equidem esset: *Mulier, si suscepta prole ex semine, etc.*; et sic liquet, quod adhuc non comprehenderetur D. Virgo.

Ad id autem quod ex S. Luca allatum est, respondeo dies purificationis Mariæ dici impletos secundum legem Moysis, non quia a parte rei isti legi obstricta erat, sed quia illam observare et adimplere voluit. Dicuntur ergo dies purificationis Mariæ impleti eo sensu, quod antea idem evangelista dixerat impletos octo dies ut circumcideretur puer. *Et ideo sicut Christus, licet non esset legi obnoxius, voluit tamen circumcisionem et alia legis onera subire, ad demonstrandam humilitatis et obedientiæ exemplum, et ut approbaret legem, et ut calumniæ occasionem Judæis tolleret, propter eandem rationem voluit et matrem suam implere legis observantias, quibus tamen non erat obnoxia, inquit D. Th. 3 p. q. 38, art. 4, 0. Voluit itaque D. Virgo purificationis observantiam implere, non propter indigentiam, sed propter legis præceptum: et ideo signanter evangelista dicit, quod completi sunt dies purificationis ejus secundum legem: ipsa enim secundum se purificationis non indigebat, ait ibidem S. D. ad 1.*

Obj. III. cum præfatis recentioribus: Pro suscepto S. S. XXVI.

semine hebraice dicitur *Tazria*, id est, mulier, cum seminificaverit (ut vertit Pagninus), aut si semen fecerit (ut vertunt alii); hoc est si genuerit prolem: est enim *Tazria* in Hiphil activum, et significat *facere* seu *producere semen*. Unde Gen. I, herba faciens semen eadem conjugatione, et modo profertur.

R. cum Mario, quod vox hebræa *Tazria* quidem in Hiphil significet *semen facere*, non tamen semen quod proles sit, sed semen quod prolificum sit. Unde et illo loco Gen. herba dicitur *Mazria*, non quia herbam, sed quia herbæ semen producit. Dum itaque ex hebræo legitur: *Mulier, si seminificaverit, seu semen fecerit*, intelligi debet illud, quod solet ipsa ad generationem conferre. Cum igitur D. Virgo non ministraverit materiam seminis generationi, illud seminificando, sed Spiritus S. ex ea formaverit divinum illum foetum, rursus clare sequitur, quod nec sensu jam apposito ipsa ullo modo sub præfata lege comprehensa fuerit.

P. 1. quid intelligatur per Sanctuarium, quod mulieri ingredi vetitum erat eo tempore, quo manebat in sanguine purificationis suæ.

R. non intelligi ipsum tabernaculum stricte dictum (utpote quod nequidem levitis, sed solis sacerdotibus ingredi licebat), sed atrium tabernaculi vel templi, in quo feminae admittebantur: *Sæpe enim in Scriptura appellatur locus sanctus etiam ipsum atrium*, inquit S. P. Aug. Q. 39 in Levit.

P. 2. cur in partu masculi quadragesima dies, in partu vero femellæ, respectu matris statuatur octoginta dies purificationis.

R. Non quia mulier in prima transgressione gravius viro peccavit: oppositum nanque probabilius est, ut notat Estius.

Non etiam quod tot præcise dies ad feminae in utero formationem amplius requirantur, ut putant nonnulli alii, cum rem istam incertam habeant medici; sed quia in partu feminae ordinariæ et major et diuturnior est evacuatio sordium; ut notat Franciscus Valesius in sua *Philosophia sacra*.

QUÆSTIO II. — AN SACRIFICIA PUERPERÆ PRÆSCRIPTA, NON TANTUM PRO MATRE PARIENTE, SED ET PRO PROLE OBLATA SINT.

Vers. 6: *Cumque expleti fuerint dies purificationis suæ, pro filio, sive pro filia, deseret agnum amicum in holocaustum, et pullum columbæ, sive turturum pro peccato.*

R. et dico: Hæc sacrificia non tantum pro matre, sed etiam pro prole oblata fuerunt.

Prob. Oportet Scripturam intelligere juxta communem et unanimem consensum SS. patrum; atqui SS. patres, qui de sacrificiis hic præceptis scripserunt, communiter et unanimiter ita intellexerunt Scripturam, ut jam dicta sacrificia etiam pro prole offerri præcepta sint; ergo, etc.

Præb. min. Quia ita docet Origenes hom. 14 in Luc. dicens: *Turturum par, vel duos pullos columbarum, pro Salvatore videmus oblatos*. Item S. Cyril.

(Dix-sept.)

lus lib. VIII in Levit. verba Lucæ sic recitat: *Venerunt parentes ejus, ut offerrent pro eo, id est, Christo, hostiam, secundum quod scriptum est in lege Domini, Par turturum aut duos pullos columbarum.* Item S. Chrysost. Hom. de Occursu Dom. ait: *Ascenderunt ut offerrent pro eo, id est, Christo, sacrificium, par turturum aut duos pullos columbarum.* Idem etiam clarissimis terminis exprimit S. Hieron lib. I adversus Jovinian., cap. 25, dicens quod Christus, pro quo par turturum, aut duo pulli columbarum, die purgationis oblata sunt, voluerit legis moysaicæ ritus observare, ne præberet Judæis occasionem calumniandi. Item S. Leo epist. 4 Decretal. cap. 6: *Christus, ait, sic voluit baptizari, quomodo voluit circumcidi, hostiamque pro se emundationis offerri, ut qui factus erat ex muliere, fieret et sub lege, etc.* Denique ad prolem præ cæteris id extendit S. P. Aug. Q. 40 in Levit., dicens: *Nam quo pertinet quod superius ait (scilicet 7. 6), si nihil per hoc sacrificium fiebat pro eis, qui nascebantur?*

Patribus jam cit. consentiunt D. Bernard. serm. 5 de Purificat. D. Thom. 3. p. q. 37, art. 3, ad 4, S. Bonaventura de Vita Christi cap. 11, Rupertus in cap. XII Levit. et alii, quos longo ordine citatos vide apud Barradium in Concord. Evang. lib. X, cap. 1.

Dices cum Jansenio Gandensi cap. 10 Concord. Evang., item cum Yprensi in hoc cap. Levit., Toletio, Maldonato, A Lap. aliisque recentioribus: *Id quod hic habetur 7. 6, pro filio sive pro filia, referendum est ad id quod præcessit, scilicet, cum expleti fuerint dies purificationis suæ, non ad id quod sequitur, deferret agnum; ita ut sensus sit: Post finitos dies purificationis suæ, qui pro partu filia præscripti sunt, tunc deferret.* Unde et Biblia LXX Interp. edit. Complut. illud *pro filio sive pro filia* sejungunt a *7. 6* deferret agnum, et conjungunt cum *7. 6* dies purificationis suæ.

R. Neg. assumpt. 1. Quia hæc expositio est contra SS. PP. supra cit. 2. Quia licet edit. LXX ita habeat, tamen nostra Vulgata, quæ a S. Hieron. ex hebræo translata est, et etiam postea adhuc Romæ emendata fuit sub Sixto V et Clem. VIII, jam dictam dispunctionem non habet, sed sensum quasi in ambiguo relinquit, ita ut illud *pro filio sive pro filia* (salvo textu 7. 6 hujus cap.) æque videatur posse referri ad *7. 6* deferret agnum, ac ad *7. 6* dies purificationis suæ. Jam autem quando sensus ambiguus et obscurus est, tunc oportet Scripturam, non juxta ingenium proprium, sed juxta mentem SS. PP. interpretari. Item in simili casu (juxta regulam ex S. P. Aug. lib. II de Doct. Christ., cap. 9 desumptam, et ab omnibus communiter admissam) recurrendum est ad alia Scripturæ loca, ubi eadem res vel historia refertur, et videndum utrum ibidem non clarioribus verbis aut terminis exprimat. Cum igitur in Evang. S. Lucæ, ubi lex hic præscripta pariter refertur, claris terminis exprimat, quod sacrificia hic præcepta fuerint oblata pro Christo, evidens apparet, quod illud *pro filio sive pro filia* referendum sit ad *7. 6* deferret

agnum, non vero ad *7. 6* dies purificationis suæ.

Merito proinde S. P. Aug. præfatam recentiorum explicationem ex cap. II. S. Lucæ refutat, verbis supra cit. subjungens sequentia: *Quod si quis ita distinguere conabitur, ut dicat non esse jungendum, et super filio aut filia offerre agnum..... sed ita potius legendum, et cum adimpleti fuerint dies purgationis suæ super filio aut filia, id est dies purgationis impleti fuerint super illo aut illa, filio scilicet vel filia; deinde ab alio sensu sequatur: offeret agnum amniculum sine macula in holocaustum, et pullum columbinum pro peccato; id est, pro peccato suo, cum completi fuerint dies purgationis ejus super filio aut super filia. Quisquis ergo ita distinguendum putaverit, ex Evangelio convincetur, ubi cum tale aliquid nato ex Virgine Domino facerent, magis propter consuetudinem legis, quam propter necessitatem alicujus in eo expiandi purgandique peccati, sic legitur: Et cum inducerent puerum Jesum parentes ejus ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo. Non dictum est: Pro matre ejus, sed: Pro eo, quamvis ea fierent quæ hoc loco præcepta sunt de duobus turturibus aut duobus pullis columbinis.*

SS. patrum sententiæ pariter favet quod canit Ecclesia in festo Purificationis: *Obtulerunt pro eo [Domino] par turturum, aut duos pullos columbarum.*

Obj. I. Dum dicitur Lucæ II: *Ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo, scilicet pueri Jesu, respicitur ibidem non ad hanc oblationem agni vel turturum, sed ad oblationem et redemptionem istius pueri tanquam primogeniti, quæ lex ab hæc diversa est, quamvis eodem tempore simul utraque adimpleretur.*

Patet hoc; quia si proles primogenita erat mascula, sistebatur Domino et redimebatur quinque sicles; ut patet ex Num. III, 47, collato cum Exod. XIII, 13. Lex autem Levit. hic præscripta obligabat perpetuam, sive esset proles primogenita sive non, sive filius sive filia; ergo humanum aliquid etiam D. Augustinus passus est, dum dicit pro Christo oblata par turturum. Ita Jansenius Gandensis.

R. Neg. assumpt. Quia Evangelista respicit ad oblationem utramque: nam licet solus primogenitus deberet redimi; tamen pro primogenito æque ac pro secundo genitis debebat offerri hostia pro peccato; adeoque illæ leges tantum erant distinctæ tanquam magis et minus communes. Unde et S. Lucas non solum dicit 7. 22: *Ut sisterent eum Domino, sicut præcipitur Exod. XIII, sed etiam addit 7. 24: Et ut darent hostiam, sicut nempe præceptum est hoc cap. Levit. Hæc autem immediata conjunctio satis evidenter insinuat, quod utrumque ad ipsum puerum spectaret, scilicet et præsentatio coram Domino, et oblatio hostiæ pro ejus majori sanctificatione.*

Cum igitur secundum consuetudinem legis moysaicæ primogenitus non tantum deberet offerri Domino, sed etiam mater post impletos dies purificationis suæ deberet offerre hostiam, clare sequitur, quod Lucæ II non solum respiciatur ad oblationem et redemptionem

pueri tanquam primogeniti, sed etiam ad oblationem agni vel turturum. Ac proinde nihil hallucinationis passus est S. P. Aug. dum dixit quod alii patres passim docent, ipsaque asserit Ecclesia.

Obj. II. Pro eo offerrebantur sacrificia, pro quo sacerdos in die purificationis orabat; atqui sacerdos offerens sacrificia hic præscripta, orabat pro matre, ut patet hic 7. 7, ubi dicitur: *Sacerdos offeret illa coram Domino, et orabit pro ea (scilicet matre), et sic mundabitur a profluvio sanguinis sui.* Ergo illa sacrificia offerbantur pro matre, et non pro puero.

R. Neg. conseq. quoad secundam partem: nam quamvis ista sacrificia offerrentur pro matre, tamen inde nequaquam concluditur, quod simul non offerrentur pro prole: Scriptura enim hic asserendo unum non propterea negat aliud. Cum igitur hæc simul consistant, quod juxta 7. 7 hujus cap. sacrificia illa sint oblata pro matre, et juxta Evang. S. Lucæ sint oblata pro prole, dicendum est, ut uterque Scripturæ locus concilietur, quod non tantum pro matre, sed etiam pro prole oblata sint; præsertim cum multo clarius Evang. exprimat, fuisse oblata pro prole, quam versus 7 hic insinuet, fuisse oblata pro matre.

Obj. III. Si hostia pro peccato, hic præscripta, fuisset oblata pro prole, necessario debuisset offerri pro peccato originali (nam aliud peccatum certo proles non contraxerat), uti docet S. P. Aug. Q. supra cit. dicens: *Hic satis apparet quemadmodum dictum sit: Ego in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis mater mea in utero me aluit.* Atqui tamen admitti nequit, quod ista hostia fuerit oblata pro peccato originali; siquidem illud jam in circumcisione octavo die remissum erat; ergo, etc. Ante responsionem

Nota, ridicule pro more suo hic opinari rabbinos, peccatum (pro quo mater debebat offerre hostiam) illud esse, quod ipsa in partu præ dolore constituerit vel juraverit, se non amplius redditurum debitum marito. Nonnulli alii intelligunt peccatum libidinis, quod facile in coitu admittitur. Sed præterquam quod hoc non perpetretur ab omnibus prorsus conjugatis; nec ista opinio admitti potest; quandoquidem secundum illam non sit ratio, cur potius pro femina, quam pro viro deberet offerri hostia. Verius igitur dicendum apparet, quod hostia hic præscripta, quantum offerrebatur pro matre, fuerit oblata vel pro peccato proprie dicto indeterminate, si quod, v. g., a prægnante vel pariente admissum sit; vel potius et verisimilius non pro peccato formali, sed legali, sicuti cap. XV, 30, dicitur mulier menstruata debere offerre pro peccato, id est pro sua immunditia. Hoc notato,

R. Neg. min.; nam licet peccatum originale esset remissum per circumcisionem, tamen quia puer non circumcidebatur in templo, sed domi, ideo voluit Deus pro peccato jam ante expiato publice illud sacrificium sibi offerri, quando nempe puer cum matre in templo primum comparebat. Præterea etiam si hoc

sacrificium non fuisset oblata pro ipso peccato originali, sed tantum pro immunditia ex partu contracta; adhuc inde minime sequeretur, quod non pro prole, sed pro matre duntaxat debuisset offerri: nam cum hæc immunditia, etiam fatente A Lapide, vocetur peccatum, scilicet legale; præsertim quia ipsa ex peccato originali orta, vitiatam in Adamo propaginem nostram clare significat: purificatio non poterat sine ipsius fetus purgatione fieri, qui ex ipso sanguine exortus est, inquit S. P. Aug. supra cit. Q. 40 in Levit. Licet igitur infans mediante circumcisione purgatus esset a peccato originali, manebat tamen adhuc immundus legaliter, partim quia ex vitiato sanguine natus erat, et partim etiam quia adhuc quasi quid unum erat cum matre; et ideo cum matre per sacerdotem expiabatur, et magis sanctificabatur, Deoque hæc legali cæremonia consecrabatur.

Inst. Etiam prole mortua, debebant offerri sacrificia hic præscripta; atqui tamen tunc non offerrebantur pro prole; ergo, etc.

R. Hoc non esse mirum; quia, ut jam supra admisimus, ista hostia pro peccato, non tantum offerrebatur pro prole, sed etiam pro matre; adeoque etiam prole mortua, offerri debebat.

Obj. IV. Lex purificationis solam matrem puerperam spectabat, juxta id quod dicitur 7. 7: *Ista est lex parientis masculinum aut feminam.* Ergo prælatum sacrificium non offerrebatur pro prole.

R. Neg. conseq.; nam quamvis ista lex solam matrem spectaret, in quantum ipsius solius erat ea observare quæ hoc cap. præscripta sunt, tamen inde nullatenus sequitur quod hostia quam ad ostium tabernaculi in die purificationis deferre debebat, pro ipsa sola et non pro prole oblata fuerit.

Cap. XIII et XIV agitur de leprosis eorumque expiatione, et cap. XV tractatur de immunditia contracta ex fluxu seminis. Hæc autem omnia non continent particularem difficultatem, sed sola lectione intelligi possunt. Item de illis videri potest Analogia Becani cap. 15, Q. 5.

CAPUT XVI.

Præscribuntur ritus servandi in festo Expiationis.

QUÆSTIO PRIMA. — QUO TEMPORE ET QUA DE CAUSA DEUS INSTITUERIT FESTUM EXPIATIONIS.

Putat D. Th. 1, 2, Q. 102, a 4 ad 10, festum Expiationis institutum esse in memoriam illius beneficii, quo Deus propitiatus est peccato populi, de adoratione vituli ad preces Moysis. Imo Hebræi, quos sequuntur Lyranus, et Ribera lib. V de Templo, cap. 11, opinantur ideo diem decimum mensis septimi electum esse et dedicatum expiationi et pœnitentiæ, quia eo die plena peccati idololatriæ remissio populo a Moyse, cum secundis tabulis descendente, annuntiata est: putant enim ipsi Moysen ter fuisse in monte per 40 dies, scilicet primis 40 pro primis tabulis suscipiendis, secundis 40 diebus pro remissione pec-